

Valdres Natur- og Kulturpark

Valdres Næringshage, Skrautvålsvegen 77
2900 Fagernes

Fagernes, 24. mai 2019

Til Domstolkommisjonen
v/ terese.ulseth@jd.dep.no

Innspill til Domstolkommisjonens arbeid.

Regionstyret i Valdres er kjent med arbeidet til Domstolkommisjon, og utredningsarbeidet som pågår om hvordan domstolene bør organiseres for å ivareta forventninger om effektivitet, kvalitet og uavhengighet gjennom omskiftelige samfunnsforhold. Utvalget skal også vurdere om domstolene kan utføre sine oppgaver på måter som gir økt effektivitet, kvalitet og tilgjengelighet for publikum, både når det gjelder organisering av saksbehandlingen og avviklingen av den enkelte sak. Vurderingen av domstolenes organisering skal skje i henhold til Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon.

Valdres har i dag tingrett og jordskifterett, som begge viser god effektivitet og som løser sine oppgaver godt. Jordskifterettene er i dag selvstendige domstoler med egne budsjetter og med jordskifterettsledere som rapporterer direkte til Domstoladministrasjonen (DA). Direktøren i DA og styret i DA ønsker en endring på dette og foreslår sammenslåing av tingrettene og jordskifterettene. Vi ser en klar risiko for at en slik sammenslåing vil kunne få alvorlige følger for jordskifteretten sitt samfunnsoppdrag dersom det ikke samtidig innføres ordninger som sikrer at jordskifte ikke blir marginalisert i en slik modell.

Representanter for jordskifterettens brukere (Advokatforeningen, Norges Bondelag) har også i referansegruppene i DA sin utredning om sammenslåing gitt uttrykk for at man er redd for at jordskifteprosessen ved en sammenslåing vil bli marginalisert og svekket til fordel for ordinær sivilprosess, og at en dermed får en høyere brukerterskel. Jordskiftesaker har utgangspunkt i eiendommer og areal. For et område som Valdres med store private utmarksareal og mange eiere, derav over 18 000 hytteeiendommer er sakstilfanget hos jordskifterettet mye høyere enn hva det faste folketallet skulle tilsi. Vi mener det er avgjørende at disse sakene kan løses raskt og effektivt. Skal effektiviteten opprettholdes er det viktig at løsningen av disse sakene ikke gir økt medgått tid i reising til eiendommene. Jordskifte og oppmåling er stedsavhengig. Reisetid er arbeidstid, men uten produksjon.

I Valdres er det disse to instansene samlokalisert og de er i gåavstand til politiet som også er lokalisert i Fagernes. Det betyr at samhandlingen og sikkerheten ivaretas effektivt og smidig også når det gjelder sikkerhet ved domstolen.

Utgifter til lokale er forventelig lavere i vårt distrikt enn i sentrale strøk og arbeidsgiveravgiften har lav sats, det må også telle positivt.

Vi er ikke kjent med at det er påvist sammenheng mellom faglighet og størrelse på domstolen. Med dagens IKT løsninger bør det være mulighet for et utstrakt samarbeid mellom domstolene, et samarbeid som må utvikles videre og gjøres mer forpliktende.

Det blir vist til folketall, det er for Valdres svært uheldig, da vi aldri har at flere folk og eiendommer i Valdres enn nå. Med over 18 000 hytter har vi en hyttebefolkning på nærmere 50 000 (hytter x 2,5) og til sammen 65 -70 000 innbyggere i store deler av året. Faste innbyggere er et forhold, deltidsinnbyggere og antallet eiendommer er et annet forhold som må vektas. Arealer er 5 400 km² og det er over 35 000 eiendommer.

I Valdres hadde jordskifteretten 2014-18 i gjennomsnitt 44 saker i året, Oslo og Akershus hadde i perioden i gjennomsnitt 60 saker i året. Om antallet saker hadde korrelasjon til folketallet skulle de ha hatt 275 saker i gjennomsnitt. Sakene er knyttet til eiendomsomforming for utbygging og utvikling av eksisterende og nye hytteområder, omforming av landbruksareal for tilpassing til nye tider og rammevilkår i landbruket, organisering og rettslige avklaringer i mange store fjellsameier, ny og eksisterende infrastruktur, konflikter mellom ny og tradisjonell arealbruk, mange uklare eiendomsgrenser og andre rettsforhold. I flere av sakene er det mange parter, det kan være fra 3 – 400 pr sak, men unntaksvis også opp mot 1000 involverte (sameiesaker). Med flere rettsmøter per sak, må møtene være slik at partene har en reell mulighet til å delta. Ved store reiseavstander vil rettsikkerheten oppleves svekket. Valdres er geografisk stort, men Fagernes ligger sentralt plassert i Valdres. Fra vest i Vang eller sør i Hedalen er det godt over en time å kjøre til Fagernes. Ved flytting mot Hønefoss eller Hamar blir reiseavstanden over 3 timer fra vest i Valdres.

Økende kompleksitet i sakene er ofte som argument for større domstoler. Kompleksitet er lite målbart. Det er retten som avgjør sakene. Retten blir ikke større eller bredere sammensatt om den hører til en større domstol. Utstrakt samarbeid og bruk av IKT bør øke kvaliteten.

Valdres tingrett er en fullfaglig domstol med 4 ansatte og vel 600 saker i året, fordelt på forvaltnings- og rettsaker. Det er selvsagt både små og store saker. For befolkningen er det viktig at domstolen oppleves som tilgjengelig, reiseavstand bør ikke være et hinder for å få sine saker løst.

Domstolene i Valdres gir grunnlag for etablering av advokatpraksis lokalt, noe som også styrker enkeltindividers rettsikkerhet. Rettstaten er bygget på sikkerhet for enkeltindividet, avstandsbarrierer må ikke svekke dette.

Domstolene og lokale advokater er med på å gi yrkesmuligheter i distriktet for akademikere, dette er igjen viktig for regional utvikling. Dette er ikke kjernesporsmål for kommisjon, men er et spørsmål politikerne må ta tak i.

For regionstyret i Valdres

Inger Torun Klosbøle (sign)
-regionrådsleder-